

СТАНОВИЩЕ

*от доц. д-р Евгени Георгиев Стойнев, дм,
Национална многопрофилна транспортна болница „Цар Борис III“*

за дисертационния труд *„Проучване на серумните нива на 25(ОН) витамин D при лица със затлъстяване и наднормено тегло и връзката с хранителния прием, антропометрични и метаболитни показатели“* по научна специалност „Хранене и диететика“ с шифър 03.01.56 ; в професионално направление 7.1. Медицина ; от област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт на докторанта на самостоятелна подготовка към Катедра по хигиена, медицинска екология и хранене” на Медицински факултет при МУ – София
д-р Мария Георгиева Николова

БИОГРАФИЧНИ ДАННИ ЗА КАНДИДАТА

Д-р Мария Георгиева Николова е родена на 08.08.1979 г. Завършила е медицина през 2004 г. в медицинския университет – София. От 2005 г. е асистент, по-късно престепенувана в старши асистент и главен асистент в Катедрата по хигиена, медицинска екология и хранене при Медицински университет гр. София. През 2008 г. придобива специалност по хранене и диететика

На 26.04.2018 г. е проведена успешна вътрешна защита на дисертационния труд (Протокол КС № 172 / 26.04.2018 г.), и е предложено научно жури, утвърдено със Заповед № РК86-867/ 11.05.2018 г. на Ректора на МУ – София.

ТЕХНИЧЕСКИ ДАННИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертацията е написана на 198 страници и се състои от: Въведение ; Литературен обзор ; Цел и задачи ; Дизайн на проучването, материал и методи ; Резултати ; Обсъждане ; Изводи ; Клиничен алгоритъм за откриване на високорисковите за дефицит на витамин D лица ; Заключение ; Приноси ; Библиография.

Съдържа 60 таблици и 18 фигури. Книгописът е от 363 литературни източника, от които 16 на български език и 347 на английски език. Налице са 4 научни публикации 4 участия в научни форуми във връзка с дисертацията.

ОЦЕНКА НА ЛИТЕРАТУРНИЯ ОБЗОР

Литературният обзор потвърждава актуалността на темата, която е предмет на множество интердисциплинарни съвременни проучвания. Направените изводи от обзора фактически мотивират и доказват дисертационността на темата. От обобщението на литературния обзор бих акцентирал върху позициите, търсещи изясняване връзката между серумните нива на 25(ОН) витамин D, от една страна, и затлъстяването, от друга, както и на влиянието на хранителния прием на 25(ОН) витамин D върху неговите серумни нива при различните типове и степени на затлъстяване.

ЦЕЛТА И ЗАДАЧИТЕ са формулирани конкретно, като особен интерес представлява изработването на клиничен алгоритъм за откриване и профилактика на високорисковите за дефицит на витамин D лица с оглед предотвратяването на дългосрочните му неблагоприятни здравни последици.

ОЦЕНКА НА МЕТОДИТЕ

Използваните методи са информативни, с достатъчна сензитивност (оценка на храненето чрез анкетни методи ; оценка на хранителния статус чрез антропометрични индикатори ; методи за определяне на телесния състав -биоелектричен импеданс, кръвни показатели), както и специфичност (двойно-енергийна рентгенова абсорбциометрия, определяне на серумен 25(ОН) витамин D). Използвани са и съответни статистически методи (корелационен и регресионен анализ).

ОЦЕНКА НА СОБСТВЕНИТЕ ПРОУЧВАНИЯ

Собствените проучвания са на основата на формулираните от литературния обзор аспекти. Интересни са резултатите от хранителния прием на витамин D, които накрая са оформени като междинни изводи ; показано е, че среднодневният прием на витамина е по-голям в сравнение с тези със свръхтегло и затлъстяване , като интересното е, че по-нисък прием се наблюдава при лицата с по-ниска степен на затлъстяване (I-ва)

в сравнение с тези с-високите степени на затлъстяване ; интересни са установените корелационни зависимости между приема на витамина и приема на белтък, респ. животински белтък, както и на полиненаситени мастни киселини, хранителни влакнини, калций, хемово желязо, мед, цинк, селен, също и на витамин B12, витамин C и бета каротен.

При резултатите от извършените антропометрични изследвания – интересни са резултатите от корелационния анализ, показващ че серумните нива на витамина корелират най-силно с мастната маса, индекса телесна маса и съотношението обиколка на талията спрямо ръста, като последният показател е най-значим и е автономен спрямо останалите, т.е. наднорменото телесно тегло и затлъстяването са рисков фактор за ниски серумни нива на витамин D.

Значителен дял от проучванията заема оценката на хранителния статус на база на биохимични показатели и серумни нива на витамин D. Извършените многообемни изследвания и регресионният анализ открояват интересна закономерност за най-голямото предиктивно значение на липидните индекси (съотношение общ холестерол спрямо холестерола в липопротеините с ниска плътност , и съотношение холестерол в липопротеините с ниска плътност спрямо холестерола в липопротеините с висока плътност) при иначе слаба корелационна зависимост с кръвната захар и с отделните липидни показатели

Особено ценни са проучванията, извършени чрез двойно-енергийна рентгенова абсорбциометрия, която позволява по-добро прецизиране на резултатите. Тук се акцентира не само върху показателите на телесната и мастната маса, но и върху индекса на немасна маса в крайниците и съотношението му спрямо индекса телесна маса, което е най-добрият индикатор за обезна саркопения ; с особена стойност е фактът, че лицата с дефицит на витамин D имат значимо по-ниски средни нива на този индекс.

ОЦЕНКА НА ИЗВОДИТЕ, ПРИНОСИТЕ И ПУБЛИКАЦИИТЕ

Формулираните изводи са логично следствие на поставените задачи и извършеното съобразно тях проучване. Резултатите биха имали по-голяма стойност,

ако бяха използвани и инструментални методи за оценка на сърдечно-съдовата система, но това би разширило твърде много обема на дисертацията и би било свързано с ангажирането на повече научни звена и колективи така че съвсем резонно подобни изследвания не са залеждали в проучването. Броят на крайните изводи е съизмерим с броя на задачите и са формулирани достатъчно стегнато, което спомага добре да се открият приносите. Като своеобразна квинтесенция на изводите е изработеният клиничен алгоритъм за откриване и профилактика на високорисковите на витамин D лица.

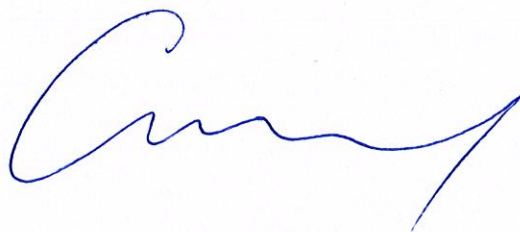
Във връзка с дисертационния труд са посочени 4 публикации, от които 2 са еквивалентни на публикация в чуждестранен източник, и 4 участия в научни форуми, което е над необходимия минимум.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд, *„Проучване на серумните нива на 25(ОН) витамин D при лица със затлъстяване и наднормено тегло и връзката с хранителния прием, антропометрични и метаболитни показатели“* е оригинална разработка, като за първи път у нас се изследва комплексната връзка на серумните нива на витамин D с антропометрични и биохимични показатели, както и връзката на хранителния прием на витамина с неговите плазмени нива и с тези на различни показатели на телесния състав. За пръв път се изработва клиничен алгоритъм за откриване и профилактика на високорисковите за дефицит на витамин D лица, като по този начин се дава отправна точка за бъдещи по-мощни и по-задълбочени изследвания, които могат да бъдат реализирани от големи научни колективи.

Считам дисертационния труд за достатъчно стойностен и препоръчвам на д-р Мария Георгиева Николова да бъде присъдена образователната и научна степен **“ДОКТОР”**.

**София,
06. 08. 2018 г.**

(доц. д-р Евгени Стойнев, дм)